

Na osnovu čl. 16, 61. stav (1) i 99. stav (4) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09), člana 75. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), članova M.A.202 i 145.A.60 Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja koje se bavi ovim poslovima ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/14 i 94/15), članova M.A.202 i 145.A.60 Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja koje se bavi ovim poslovima i nisu obuhvaćeni EASA propisima ("Službeni glasnik BiH", broj: 93/15), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi:

INSTRUKCIJU O IZVJEŠTAVANJU O NEODOBRENIM ZRAKOPLOVNIM DIJELOVIMA

Član 1. (Predmet)

Ovom instrukcijom se utvrđuje način izvještavanja o neodobrenim dijelovima u skladu sa Pravilnikom o izvještavanju o događajima ("Službeni glasnik BiH", broj: 57/15).

Član 2. (Definicije)

U smislu ove Instrukcije navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) Neodobreni dio ("Unapproved part") – Proizvod, dio, uređaj ili materijal za koji postoji namjera ugradnje na certificirani zrakoplov ili zrakoplovni proizvod, a koji nije:
- proizведен prema odobrenim procedurama; ili
 - usklađen sa odobrenim dizajnom tipa; ili
 - usklađen sa tehničkim specifikacijama ili prihvaćenim standardima u industriji (npr „standardni dijelovi“).

Član 3. (Izvještavanje o neodobrenim dijelovima)

Sva pravna ili fizička lica uključena u procese vođenja kontinuirane plovidbenosti, održavanja zrakoplova ili komponenti, skladištenja ili distribucije zrakoplovnih proizvoda, dijelova, uređaja ili materijala trebaju izvjestiti BH DCA i nosioca tipskog certifikata o pojavi neodobrenih dijelova, na obrascu koji je naveden u Dodatku I ove instrukcije.

Član 4. (Savjetodavni materijal)

Savjetodavni materijal naveden je u Dodatku II ove instrukcije.

Član 5.
(Stupanje na snagu)

Ova instrukcija stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Banja Luka, XX.XX.2016.god.
Broj:XXXXX

Generalni direktor
Đorđe Ratkovica

Dodatak I – Ovdje ubaciti obrazac za izvještavanje o neodobrenim dijelovima i objašnjenje kako ga koristiti

 BH DIRECTORATE OF CIVIL AVIATION BOSNIA AND HERZEGOVINA DIRECTORATE OF CIVIL AVIATION	Adresa / Адреса / Address: Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine Vojvode Pere Kreće bb 78000 Banja Luka, BiH Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине Војводе Пере Креће бб 78000 Бања Лука, БиХ Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation Vojvode Pere Kreće bb 78000 Banja Luka, B&H Tel/Tel/Phone: +387 51 921 222, Fax: +387 51 921 520 e-mail: bhdca@bhdca.gov.ba www.bhdca.gov.ba	BHDCA Пријемни штампљак / Пријемни печат
---	--	---

SUSPECTED UNAPPROVED PARTS REPORT / IZVJEŠTAJ O NEODOBRENIM DIJELOVIMA

1. Date of This Report: Datum izvještaja:		2. Part Name: Naziv dijela:	
3. Part No.: Kataloški broj dijela:		4. Serial No.: Serijski broj dijela:	
5. Aircraft Make / Model: Tip / model vazduhoplova:	6. Quantity: Količina	7. Assembly Name & No.: Naziv i broj sklopa:	
8. Name & Address of Person(s) That Supplied or Repaired the Part: Ime i adresa lica koje je isporučilo ili poravilo dio: Name: Naziv: City: Grad: Phone/Telefon:			
9. Description of the issue (Include why you think the part(s) is not approved): continued on other side of form if required. Opis situacije (Zašto smatrate da navedeni dijelovi nisu odobreni): nastaviti na drugoj strani ovog obrazca po potrebi.			
10. Date Part(s) Was Discovered: Datum otkrivanja neodobrenih dijelova:			
11. Location Where Part Was Discovered: Lokacija gdje su pronađeni neodobreni dijelovi: Name: Naziv: City: Grad: Phone/Telefon:			
Check One Of The Following Applicable To The Person Who Discovered The Part: Označi jedan od slijedećih kvadratičkih koji se odnosi na lice koje je pronašao neodobreni dio: <input type="checkbox"/> Manufacturer / Proizvođač <input type="checkbox"/> Supplier / Dobavljač <input type="checkbox"/> Operator - CAMO / Korisnik - CAMO <input type="checkbox"/> Approved Maintenance Organization / Foreign aviation authority / Odobrena organizacija za održavanje Strane vazduhoplovne vlasti <input type="checkbox"/> Other / Ostalo			
12. Reporter Name: Podnositelj izvještaja: Name: Naziv: City: Grad: Phone/Tel.: Address: Adresa: State: Država: e-mail:			
13. <input type="checkbox"/> Check here if you want your identity to be kept confidential Označite ako želite da vaš identitet ne bude otkriven.			
14. <input type="checkbox"/> Check this box if you request anonymity. Do not complete block 12. Označite ako želite da vaš zahtjev bude anoniman. Ne popunjavajte dio pod tačkom 12.			

Dodatak II – Savjetodavni materijal

1. Šta sve spada u neodobrene dijelove (Suspected Unapproved Parts)?

Neodobreni dijelovi mogu biti:

- dijelovi odbačeni tokom proizvodnje;
- dijelovi za koje nedostaje odgovarajuća dokumentacija;
- dijelovi koji nisu održavani u skladu sa odobrenim podacima (*maintenance data*) proizvođača;
- dijelovi koji nisu skladišteni na odgovarajući način;
- dijelovi koje je održavala, popravljala ili remontovala neodobrena pravna ili fizička osoba;
- dijelovi sa vojnih zrakoplova za koje ne postoji dokaz o usklađenosti sa civilnim standardima;
- dijelovi koje podugovarač koji proizvodi dijelove za odobrenog proizvođača pošalje direktno krajnjem korisniku bez ovlaštenja odobrenog proizvođača;
- krivotvoreni dijelovi, lažno predstavljeni kao da su dizajnirani i proizvedeni u skladu sa odobrenim procedurama;
- dijelovi kojima je istekao životni vijek utvrđen tokom dizajna (*design life limit*) ili koji su nepopravljivo oštećeni, ali izmijenjeni i lažno predstavljeni kao odobreni dijelovi;
- dijelovi specificirani u ilustrovanom katalogu dijelova (IPC - Illustrated Parts Catalogue), ali koji su bili proizvedeni, vraćeni ili povučeni a zatim obilježeni od neovlaštene osobe i snabdjeveni sa dokumentacijom koja pogrešno navodi da su dijelovi originalni i usklađeni sa odobrenim tipski dizajnom, odnosno posebnim industrijskim standardom.

2. Kako identificirati potencijalni neodobreni dio?

Svaka osoba koja vrši održavanje treba izvršiti procjenu snabdjevača i formirati listu odobrenih snabdjevača (*qualified suppliers*).

Sljedeći kriteriji mogu biti korisni prilikom te procjene:

1. Nerazumno niske cijene - ako su cijene značajno niže od cijena drugih snabdjevača istog dijela;
2. Sumnjivo brza usluga – ako je vrijeme isporuke za dio kojeg nema na skladištu značajno kraći nego kod drugih snabdjevača;
3. Nedostatak podataka – ako snabdjevač nije u mogućnosti ili ne želi da potvrdi usklađenost dijela sa standardima;
4. Nekompletnost dokumentacije – ako snabdjevač nije u mogućnosti da dostavi dokumentaciju koja potvrđuje da je dio odobren.

3. Šta uraditi u slučaju dvoumljenja?

- izvršiti pregled pakovanja proizvoda: da li postoje oštećenja, da li je dio isporučen od drugog snabjevača i da li postoje naljepnice o pošiljaocu dijela;
- uporediti narudžbe sa potvrdama o isporuci, kako bi se provjerio prijem traženog fabričkog broja proizvoda (*part number*), kao i ispravne dokumentacije o istoriji komponente (*component history card*);
- razviti sistem praćenja skladišnog (*shelf life*) i upotrebnog životnog vijeka (*service life*), s ciljem sprečavanja nemajernog korištenja dijela kojemu je istekao vijek;

- provjeriti da oznake za identifikaciju dijela nisu mijenjane ili falsifikovane;
- pregledati dijelove na vizuelne defekte ili abnormalnosti: izmijenjeno ili neoubičajeno stanje površine, nedostatak ili nepotpuna površinska zaštita, bilo kakav vidljiv pokazatelj prethodne upotrebe, nova boja, postojeće ogrebotine, korozija ili bilo koji znak pokušaja neovlaštene opravke dijela;
- izvršiti audit snabdjevača s ciljem provjere da li su uspostavljeni i održavani zahtjevi kvaliteta specificirani u narudžbi.

4. Koji su elementi neophodni za sprečavanje ulaska neodobrenih dijelova u sistem?

- pravilno kvalificirano osoblje za prijem dijelova;
- odobravanje i nadzor snabdjevača;
- odobravanje i nadzor organizacija za održavanje dijelova;
- stalno informisanje o pojavi neodobrenih dijelova na web stranicama civilnih zrakoplovnih vlasti.